

Masarykova Univerzita v Brně
Ekonomicko-správní fakulta

Předmět: Ekonomika neziskových organizací

POT

Téma: Nezisková organizace
Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa

Brno 2004

Vypracovala: Hana Alexová-VERE

Diecézní charita Brno – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa

Motto:

„ je země mrtvých a je země těch, kdo žijí.

A mezi nimi láska, to je most,

Který všechno přetrvá a všemu dává smysl“.

T.Wilder

OBSAH

I.	1. Použité zkratky	3
II.	2. Forma organizace, související legislativa	3
III.	3. Poslání a cíle organizace. Užitky, které z činnosti organizace plynou. Vzájemná resp. Veřejná prospěšnost činnosti organizace.	3
IV.	4. Zakladatel (zřizovatel), postup při zakládání organizace, registrační místo, požadovaná kritéria registrace.....	6
V.	5. Statut, obsah, přílohy, řídicí a kontrolní orgány, organizační struktura.....	7
VI.	6. Výkony, náklady, kalkulace, ceny	8
VII.	7. Hmotná zainteresovanost, morální motivace, personalistika	10
VIII.	8. Technické a materiální zabezpečení	11
IX.	9. Plánování, prognózování, rozpočtování	12
X.	10. Finanční režim, finanční zdroje, fundraising	13
XI.	11. Účetnictví, zdanění audit, kontrolní systém vnitřní i vnější	14
XII.	12. Invence a inovace	14
XIII.	13. Efektivnost.....	15
XIV.	14. Marketing a public relations	16
XV.	15. Problémy organizace, váš názor na ně a doporučení řešení	17
XVI.	16. Mezinárodní spolupráce, spoluspráva / konkurence v rámci regionu, resp. oboru	17
XVII.	17. Zhodnocení činnosti organizace, identifikace silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb	18
XVIII.	18. Seznam příloh	20
XIX.	19. Seznam použité literatury	20

1. Použité zkratky

OÚ Brno-venkov Okresní úřad Brno venkov

ČR Česká republika

DCHB Diecézní charita Brno

OCH Oblastní charity

JmK Jihomoravský kraj

KrajVys Kraj Vysočina

2. Forma organizace, související legislativa

Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa je nestátním církevním zařízením Diecézní charity Brno. Je jedním z největších zařízení tohoto typu v České republice a je také prvním samostatným hospicem na Moravě. Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa byl zaregistrován na základě rozhodnutí OÚ Brno-venkov, referátu zdravotnictví a soc. věcí, č.j.: 412/1/99 ze dne 28.ledna 1999. Pracoviště je garantováno Českou lékařskou komorou a Společností pro studium a léčbu bolesti ČSL JEP. Je součástí Univerzitního onkologického centra a sídlem Subkatedry paliativní medicíny Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví Praha.¹

Církevní právnické osoby jsou zřizovány církvemi a náboženskými společnostmi dle zákona 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). Jsou evidovány v Rejstříku církevních právnických osob a závazná je pro ne i vyhláška č. 232/2002 sb. Ministerstva kultury, kterou se provádí zákon 3/2002 Sb.

3. Poslání a cíle organizace. Užitky, které z činnosti organizace plynou. Vzájemná, resp. Veřejná prospěšnost činnosti organizace.

Dům léčby bolesti poskytuje péči pacientům všech věkových skupin, kteří trpí chronickou bolestí různého původu, a paliativní péči pacientům, kterým již nelze zajistit vyléčení. Přesto je možné, aby byla zlepšena či alespoň zachována kvalita jejich života v nejlepších možných

¹ Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa za rok 2003, s.3

mezích tak, aby se mohli v případě, kde je to možné, vrátit zpět ke svým blízkým.

Toto zařízení slouží všem, kteří tuto pomoc potřebují - bez ohledu na věk, národnost, vyznání, majetkové či sociální poměry. Veškerá péče je poskytována nejen ze zdravotnické profesionální stránky, ale zejména z pozice lidské, vycházející ze základních hodnot křesťanství.

Nevyléčitelná, nezadržitelně postupující a život limitující nemoc postihuje člověka ve všech jeho součástech. Nejen v té fyzické, tolik zdůrazňované a většinou, z neschopnosti porozumět ostatním rozměrům člověka, v našich nemocnicích do popředí stavěné. Člověk však strádá i psychicky, má strach, trpí depresí, jeho sociální situace se dramaticky mění, mění se jeho role v rodině, ve společnosti, trpí pocity zbytečnosti, trpí i v rovině existenciální a spirituální. A navíc takto netrpí pouze on sám, ale i jeho blízcí.

Léčba a péče v tomto zařízení má za cíl udržet co nejvyšší dosažitelnou úroveň kvality života nemocných a co nejvíce jim i jejich blízkým ulehčit strádání, která s sebou onemocnění přináší. Jde o pomoc v oblasti fyzické, psychické, sociální, existenciální a duchovní.

Lékařská péče.

Stav pacientů není vzhledem k jejich onemocnění stabilizován a těžištěm lékařské péče je léčba bolesti a zmírňování všech dalších obtíží, které základní onemocnění, většinou onkologického charakteru provázejí. V domě léčby bolesti se také zabývají léčbou chronických bolestivých stavů neonkologického původu, které vyžadují komplexní léčebný postup, který je možný pouze u hospitace nemocného.

Hospic , který se součástí tohoto zařízení poskytuje odborně specializovanou lékařskou pomoc a ošetrovatelskou péči a garantuje těžce nemocným a zejména umírajícím, že nebudou trpět nesnesitelnou bolestí, že bude respektována jejich lidská důstojnost a v neposlední řadě, že v posledních chvílích života nezůstanou sami.

Ošetrovatelská péče.

Prvořadým zájmem zdravotnického personálu je minimalizovat nepříjemné příznaky, které působí nemocným utrpení, s důrazem na omezení nebo odstranění bolesti. Stav pacienta je průběžně sledován a zaznamenáván primární sestrou do ošetrovatelské dokumentace. Dále je v pravidelných intervalech hodnocen a plánován. V zájmu všech poskytovatelů péče je zachovat holistický přístup k nemocnému i jeho rodině.

Sociální péče.

Sociální pracovník v Domě léčby bolesti s hospicem sv. Josefa poskytuje odborné rady, případně pomoc v oblasti nemocenského pojištění, sociálního zabezpečení, rodinného práva. Dále také napomáhá, při propuštění pacientů do domácího ošetření, zajišťovat další péči dle návrhu lékaře. V případě úmrtí pacienta poskytuje rodině informace o zařizování pohřbu, vyřizování úmrtního listu, pohřebního apod.

Psychologická péče.

V tomto nestátním zařízení působí také psycholog jehož úlohou je pomoci klientovi překonat toto těžké období nejistoty z dosud neprožití skutečnosti, poskytnout emoční podporu, pomoci klientovi orientovat se v existenciálních otázkách o životě a smrti, které zákonitě a masivně přicházejí. Cílem veškerého snažení je udržet přijatelnou úroveň kvality života i během fáze umírání. Psychoterapeutická péče je poskytována individuálně, důraz je kladen na vybudování důvěrného vztahu.

Psycholog věnuje pozornost i blízkým z okruhu klienta, tomu, jak oni zvládají obtížné životní období. Důraz klade na zapojování příbuzných do péče o svého rodinného příslušníka. Tento přístup výrazně přispívá k emočnímu zvládnutí fáze umírání, jak na straně klienta, tak i na straně budoucích pozůstalých. Psycholog poskytuje rodině pomoc v orientaci v nové složité situaci, dává emoční podporu a asistuje při řešení vztahových problémů, které umírání mohou provázet. Psycholog pracuje i s personálem a dobrovolníky. Účastní se výběru vhodných zájemců i jejich dalšího vzdělávání a přípravy.

Spirituální péče

Pacienti i jejich blízcí mají možnost využívat podle svého přání také péči v oblasti spirituální (duchovní). Tato služba je integrální součástí komplexní péče poskytované hospicem a může být užitečná pro posílení nebo nalezení rovnováhy v životní zkoušce, jakou nemoc bezesporu je. Navazuje úzce na péči sociální a psychologickou.

Duchovní služba tu nenabízí zázračná řešení, nýbrž vážný přátelský zájem, blízkost, doprovod, společné mlčení nebo modlitbu či čtení z Písma. Nemocný si sám zvolí, zda, kdy a v jaké formě si duchovní službu přeje. Duchovní služba je nabízena všem bez rozdílu náboženství a zahrnuje samozřejmě i zprostředkování kontaktu s duchovním jiné církve.

Lůžková rehabilitace

Rehabilitace v Domu léčby bolesti tvoří jednu z důležitých složek v paliativní a hospicové péči o pacienta. Rehabilitace se řídí momentálním stavem po dohodě s ošetřujícím lékařem. V případě léčby bolesti je rehabilitace ordinována a prováděna vždy, je-li pacient nesamostatný. Cílem lůžkové rehabilitace u hospitalizovaných pacientů v Hospici není dosažení jejich plné mobility nebo uzdravení, ale pomoci využít pacientovy schopnosti a možnosti pro zlepšení životního komfortu. Pohybem ,který pacient zvládne sám, zvládá sekundárně vzniklou bolest z imobility, a také je podporována plicní ventilace. Rehabilitační péče má za cíl také podpořit psychický stav pacientů, získání společenského zařazení a vyrovnat se s nesnadnou skutečností přítomnosti choroby.

Vedle lůžkové péče je pacientům z okolí poskytována i ambulantní rehabilitace dle doporučení odborných lékařů. Léčba je hrazená zdravotními pojišťovkami. Jednou týdně zde probíhá preventivní cvičení nazvané „Škola zad“. Toto cvičení si klienti hradí sami.

Charitativní ošetrovatelská služba

Cílem této domácí péče je, aby nemocný člověk mohl zůstat ve svém domácím prostředí co nejdéle. Aby dosáhl soběstačnosti v denních činnostech, a mohl být co nejdříve propuštěn ze zdravotnického zařízení. Aby se co nejrychleji uzdravil a pokud uzdravení není možné, alespoň ovlivňovat nežádoucí účinky nemoci. Aby i v domácím prostředí byla zajištěna péče o umírající nemocné a jejich rodinu.

4. Zakladatel (zřizovatel), postup při zakládání organizace, registrační místo, požadovaná kritéria registrace

Myšlenku vybudovat zařízení, kde naleznou těžce nemocní a umírající zázemí a odbornou lékařskou péči, prosazovala zdravotní sestra Marie Dytrychová od roku 1992. Prostor pro realizaci tohoto záměru dostala v Diecézní charitě Brno. V roce 1994 nachází objekt vojenské ubytovny v areálu kláštera sester Těšitelk Božského srdce Ježíšova v Rajhradě. Spolu s pracovník Diecézní charity je vypracován projekt, který je koncem roku předložen ministerstvu zdravotnictví ČR.²

² Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa za rok 2003, s.6

V polovině roku 1995 dostává Diecézní charita Brno z ministerstva zdravotnictví první dotaci a zahajuje výstavbu. Slavnostní otevření se uskutečnilo 18.ledna 1999, první klienti byli přijati 8.května 1999.

5. Statut, obsah, přílohy, správní, řídicí a kontrolní orgány, organizační struktura.

Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa je, jak již bylo výše uvedeno, součástí Diecézní charity Brno (dále DCHB). Diecézní charitu Brno zřídil brněnský biskup jako účelové zařízení.

Ve statutu Diecézní charity Brno ve článku II. Účel je uvedeno: „*Účelem DCHB je služba milosrdné lásky církve bližní v nouzi zejména v oblastech, kde chybí nebo je nedostačující.*“³

V čele Diecézní charity Brno je ředitel, který je statutárním orgánem. Ředitele DCHB jmenuje a odvolává biskup. Prezident, kterého také odvolává a jmenuje biskup, odpovídá za duchovní formaci a za pastorační působení DCHB. Ředitel také potvrzuje jmenovací dekrety ředitelů oblastních charit.

Odborné kolegium DCHB (OK DCHB) je odborným a poradním orgánem ředitele DCHB. Jeho úkolem je zejména:

- a) odborné posuzování kvality projektů, zařízení a služeb
- b) dohled na aplikaci a zkvalitňování přijatých standardů/kritérií a jejich rozpracování dle přijatého etického kodexu
- c) vytváření a realizace kontrolních mechanismů a supervize
- d) zpracování a permanentní aktualizace informací o poskytovaných službách a statistických databázích
- e) sledování a rozvíjení odbornosti - koncepce vzdělávání v dané oblasti služeb
- f) podílení se na tvorbě a posuzování právních norem v oblasti působnosti organizace
- g) odborná prezentace DCHB navenek
- h) rozvíjení spolupráce v regionech, v rámci Diecéze brněnské

Usiluje o zlepšení kvality a efektivitu činnosti v dané oblasti výměnou a předáváním informací, sdílením zkušeností, tvorbou vodítek pro hodnocení a zlepšování kvality v dané

³ Statut Diecézní charity Brno, článek II

oblasti, realizací kontrolních mechanismů ke sledování kvality, společným plánováním rozvoje a mezidiecézní spolupráci v dané oblasti.

Odborné kolegium je složeno z kolegií jednotlivých odborností - sítí projektů DCHB, které spojuje stejná, nebo obdobná oblast poskytovaných služeb:

kolegium Domovů pro matky s dětmi v tísní, Azylových domů

kolegium Stacionářů pro lidi se zdravotním postižením, Chráněných dílen a Chráněného bydlení

kolegium Charitního poradenství a krizové intervence pro migraci, uprchlickví a minoritní skupiny obyvatel, Denní centra

kolegium Domovů pokojného stáří, Domovinek a Přechodných pobytů

kolegium Kontaktních center pro drogově závislé a Center prevence

kolegium public relations a dobrovolnictví .

Dalším poradním orgánem ředitele je Rada Diecézní charity Brno. Radu DCHB tvoří 9 členů, kteří jsou jmenováni a odvoláváni ředitelem DCHB. Její členové jsou: Ing. Vít Janků člen (zástupce za JmK), JUDr. František Severin člen (zástupce za JmK), Ing. Jiří Šenkýř člen (zástupce za KrajVys), Ing. Arch. Martin Laštovička člen (zástupce za KrajVys), P. Josef Zouhar prezident DCHB, Mgr. Václav Kotek předseda KR, Ing. Bílý, Ing. Zelená a V. Salajka ředitelé OCH/DS .

Diecézní charita Brno je tvořena devíti územními celky (které přibližně pokrývají bývalé okresy Brno-město, Brno-venkov, Blansko, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Třebíč, Znojmo a Žďár nad Sázavou) včetně Domu léčby bolesti s hospicem v Rajhradě u Brna a prodejny zdravotnických potřeb v Brně. Organizační struktura Diecézní charity Brno viz. příloha č.:1 .

6. Výkony, náklady , kalkulace, ceny

Náklady a výnosy Domů léčby bolesti s hospicem sv. Josefa jsou patrné z následujících tabulek. Jedná se o údaje z výsledků hospodaření za rok 2003.

Náklady:

Druh nákladu	Částka v Kč	% podíl
Spotřeba materiálu	5 796 887	16,3 %
Spotřeba energie	1 283 976	3,6 %
Služby	4 119 726	11,6 %
Opravy a údržba	534 240	1,5 %
Nájemné a leasing	2 551 399	7,2 %
Pojistné	112 931	0,3 %
Mzdové náklady	13 702 463	38,5 %
Odvody z mezd	4 729 044	13,3 %
Odpisy	2 374 766	6,7 %
Ost. náklady	373 735	1,1 %
Náklady celkem	35 579 167 Kč	100 %

Zdroj: Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa, s.24

Výnosy:

Druh výnosu	Podíl institucí (Kč)	% podíl
Tržby za výkon od zdravotních pojišťoven	15 431 700	43,34 %
Tržby za vlastní výkony	5 941 274	16,69 %
Dotace Ministerstvo práce a sociálních věcí	8 327 200	23,39 %
Dotace Magistrát města Brna	1 485 000	4,17 %
Dotace Jihomoravská kraj	250 000	0,7 %
Dotace úřad práce	75 974	0,21 %
Dary právnických a fyzických osob	1 092 137	3,07 %
Ostatní výnosy (včetně plateb za nadstandardní péči)	3 005 025	8,44 %
Výnosy celkem	35 608 310 Kč	100 %

Zdroj: Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa, s.24

Hospodářský výsledek v roce 2003 činil 29 143,- Kč. Investiční činnost v roce 2003 dosáhla celkové výše 1 351 240,-Kč. Byla nakoupena rehabilitační pomůcka Posturomed v pořizovací ceně 41 042,-Kč. Dále v tomto roce došlo k rekonstrukci pokojů pacientů z třílůžkových na jednolůžkové a pokojů pro příbuzné. Hodnota této rekonstrukce činila 1 310 198,-Kč.

Pro finanční krytí investic byl použit výtěžek Tříkrálové sbírky r. 2003 ve výši 950 000,- Kč, dále dotace z Jihomoravského kraje v hodnotě 250 000,-Kč, dar Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové 30 000,-Kč a fond odpisů.⁴

Úhrada za nadstandartní vybavení v Domě léčby bolesti

Ode dne 1.7.2003 došlo ke zvýšení úhrady za nadstandartní vybavení: Pacient přispívá částkou 160,- Kč/den a částkou 250,- Kč/den pokud se jedná o „respitní“ péči.

7. Hmotná zainteresovanost, morální motivace, personalistika

Na každém oddělení probíhá 1x týdně schůzka multidisciplinárního týmu, který tvoří všichni participující na péči o nemocného. A to jsou ošetřující lékař internista, lékař anesteziolog, psycholog, sociální pracovník, fyzioterapeut, duchovní, koordinátor dobrovolníků a tým středního, nižšího i pomocného personálu. V rámci této aktivity jsou řešeny další postupy v léčbě i péči, s ohledem na celkový stav, potřeby a přání jednotlivých pacientů. Zdravotnický a podle zájmu i ostatní personál se účastní vzdělávacích akcí pořádaných v přímo na pracovišti i mimo ně. Jde zejména o akce akreditované Českou asociací sester, ale i organizované ve spolupráci s odbornými sekcemi lékařů. Přínosem těchto aktivit je zvyšování odborné kvalifikace personálu i prestiže zařízení.

Zátěžové prostředí hospice si vyžaduje psychologickou péči i pro personál. Ta zahrnuje individuální poradenství, skupinová relaxační cvičení i další vzdělávání v medicínské psychologii se zaměřením na hospicovou péči. Toto přispívá ke zlepšování komunikačních dovedností obecně i ve vztahu ke klientům, dodává potřebný pocit kompetence a hodnoty vlastní práce.

Psycholog pracuje i s dobrovolníky. Jsou to lidé, kteří se rozhodou pomáhat potřebným ve svém volném čase a bez nároku na odměnu. Cílem a úkolem dobrovolníků je psychická podpora klientů v jejich nelehkých chvílích. Mohou nemocným předčítat, vzít je na procházku do zahrady, doprovodit na mši nebo pořídit drobný nákup.

Zájemci o dobrovolnictví musí projít vstupním pohovorem a jednodenním výcvikem, kde jsou pomocí různých technik připraveni na to, co je při jejich dobrovolné práci čeká. S každým dobrovolníkem je podepsána „Smlouva o dobrovolné spolupráci, smlouva o

⁴ Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa za rok 2003, s.24

mlčenlivosti a prohlášení o zdravotním stavu“. Po celou dobu působení dobrovolníka v hospici se o něj stará koordinátor dobrovolníků, který řeší všechny problémy, které dobrovolníka při jeho práci potkají. Jednou za měsíc se dobrovolníci setkávají a konzultují své zkušenosti se supervizorem v rámci své supervize.

8. Technické a materiální zabezpečení.

Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa sídlí v nově zrekonstruované čtyřpodlažní budově, která se nachází v areálu kláštera církevního řádu sester Těšitelek Božského srdce Ježíšova v Rajhradě. V přízemí se nachází ambulance s přijímací kanceláří, edukační centrum, rehabilitace, kaple a místnost pro rozloučení se zamřelými. V prvním patře je umístěna lůžková stanice A s 28 lůžky a společenská místnost pro pacienty. V druhém patře se nachází lůžková stanice B s 18 standartními lůžky, zákrokový sál a 4 lůžka zvýšeného sledování. Ve třetím patře jsou ubytovací prostory pro příbuzné a blízké pacientů a stážisty, dobrovolnické centrum, zasedací místnost, inspekční pokoje lékařů a kancelářské prostory vedení a správy hospice. V sousední přízemní budově se nachází hospicová kuchyně s jídelnou.

Obě lůžkové části A a B zahrnují 50 lůžek (13 jednolůžkových pokojů, 11 třílůžkových pokojů a 4 lůžka v pokoji zvýšeného sledování). Všechny pokoje mají vlastní koupelnu se sprchovým koutem a toaletu. Lůžka jsou více segmentovaná, elektricky polohovatelná. U každého lůžka má pacient k dispozici uzamykatelný noční stolek, šatní skříň na vlastní oblečení, lampu ke čtení, komunikační systém se sestrou a samostatnou telefonní linku s vlastním účtováním tarifních impulsů.

Na každém pokoji je stůl s křesílkou a rozvod televizního a rozhlasového signálu. Ke každému lůžku je z nově vybudovaného skladu medicínálních plynů rozveden medicínální kyslík k zajištění kyslíkové léčby a vakuum k zajištění odsávání. Obě stanice jsou zaměřeny na poskytování paliativní léčby a komplexní péče nemocným trpícím jakýmkoliv pokročilým a postupujícím nevléčitelným onemocněním, které způsobuje těmto nemocným jakékoli obtíže a strádání.

Od roku 2003 funguje při Domě léčby bolesti s hospicem sv. Josefa domácí zdravotní péče. V Rajhradské charitativní ošetrovatelské službě začalo pracovat 5 sester. Byl vybudován dispečink pro staniční sestru, všechny sestřičky dostaly zdravotnické tašky s úplným

vybavením a ochrannými pomůckami včetně oblečení, které je v bílo-červené barvě. Bylo zakoupeno první auto Fiat Seicento.

Koncem roku 2003 bylo zřízeno další pracoviště charitativní ošetrovatelské služby v Tišnově. V prostorách penzionu na Králově ulici je zřízeno detašované pracoviště, kde od listopadu pracují dvě sestry, které bydlí v Tišnově. Byly také vybaveny, jak zdravotnickými brašnami, tak ochrannými pomůckami a také bylo pořízeno nové auto Fiat Panda.

Stravovací provoz zajišťuje pacientům odpovídající stravu z hlediska jejich zdravotního stavu i vzhledem k jejich přání. Dietní sestra navštěvuje pacienty přímo na jejich pokojích a složení jejich stravy konzultuje s lékařem nemocného. Stravovací služby mohou využívat také zaměstnanci, návštěvníci i občané z blízkého okolí.

9. Plánování, prognózování, rozpočtování.

Úkolem hospodářsko-technické správy je především vykonávání funkce dobrého hospodáře. Z pozitivních výsledků je možno zajistit provozní stabilitu, potřebnou reprodukci zařízení a systematicky uskutečňovat rozvoj útvaru podle plánovaného scénáře. K zabezpečení těchto cílů disponuje hospodářsko-technické správy 19 pracovníky, kteří pracují v následujících útvarech:

1. ekonomickém
2. provozně-technickém a investičním
3. fundraisingu
4. edukačním a informačním centru
5. stravovacím

Pro příští rok je naplánováno několik finančně náročných investic. Vzhledem k lokálnímu vzlínání vlhkosti je nezbytně nutná oprava porušené izolace. Neodkladná je též oprava poškozené kanalizace, výměna opotřebovaných kotlů ústředního topení, připojení hospicové kuchyně k náhradnímu zdroji elektrické energie a pořízení nové, vícekapacitní telefonní ústředny.

10. Finanční režim, finanční zdroje, fundraising.

V rámci ambulantní rehabilitace je zavedeno preventivní cvičení „Škola zad“. Cena jedné lekce je 40 Kč. Klienti všeobecné zdravotní pojišťovny dostanou příspěvek 30 Kč na jednu lekci po absolvování deseti lekcí.

Součástí charitativní ošetrovatelské služby je také půjčování zdravotních pomůcek, jako jsou polohovací postele, chodítka, toaletní křesla, invalidní vozíky, berla, antidekubitní podložky a jiné.

Úkolem fundraisingu Domu léčby bolesti s hospicem sv. Josefa je, pomocí spolupráce s veřejností, dárci, sponzory a médii, finančně a hmotně napomáhat provozu a rozvoji tohoto zařízení. Prostředky získané fundraisingem umožňují hospici krýt část nákladů a realizovat aktivity, pro něž by nebyl vzhledem k současné politice zdravotního pojišťovacího systému a dotačních zdrojů prostor.

Ve dnech 3. až 8. ledna proběhl čtvrtý ročník charitativní Tříkrálové sbírky. V okrese Brno-venkov sbírku organizoval Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa. Principem sbírky je koledování a sbírání finančních darů do pokladniček. Podle pravidel sbírky je 65% získaných darů určeno charitativním zařízením vždy v oblasti, kde se peníze vybraly. Díky štědrosti plátců a aktivitě dobrovolníků získal Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa pro své rozvojové projekty částku 1 263 290,78 Kč.⁵ Tato částka byla použita na krytí nákladů spojených s přebudováním třílůžkových pokojů pro pacienty na pokoje jednolůžkové a rekonstrukcí a dobudováním hostinských pokojů pro příbuzné.

Ve středu 20. října 2004 proběhla další benefiční akce nazvaná „Koláč pro Hospic“, která proběhla na veřejném prostranství na nám. Svobody, v centru Rajhradu a Tišnova. Díky podpoře předních brněnských pekáren prodával Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa opět nejdražší koláče v Brně a to za jednotnou cenu 35,- Kč. Tato částka je přesně vypočítána z loňských průměrných údajů a představuje tak částku, kterou je nutné získat jen na léky pro jednoho klienta denně z jiných zdrojů. Lidé, kteří se přišli na pořádanou akci podívat, měli možnost nejen podpořit Dům léčby bolesti s hospicem Sv. Josefa koupí nejdražšího koláče, ale současně se mohli seznámit s hospicovou problematikou. Cílem akce bylo také pozitivním způsobem informovat veřejnost o tom, co je hospicová péče, komu vlastně hospice slouží a jak mohou veřejnosti pomoci. Z úst odborníků se tak lidé mohli dozvědět něco o chodu tohoto

⁵ Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa za rok 2003, s.21

zařízení, o možnostech a nabízených službách. Vytěžená částka 79 426,- Kč byl použita na úhradu jedné měsíční faktury za léky pro klienty Domu léčby bolesti s hospicem Sv. Josefa.

11. Účetnictví, zdanění, audit, kontrolní systém vnitřní i vnější

Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa vede účetnictví v plném rozsahu. Je součástí diecézní charity Brno a ta zpracovává finální účetnictví, podává daňové přiznání a také audit a kontrolní systémy se týkají celé Diecézní charity Brno.

Vedení účetnictví upravuje zákon č.563/1993 Sb. O účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. V zákoně č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů jsou stanoveny příjmy, které nejsou předmětem daně (§18 odst.4).. dále zde jsou uvedeny příjmy osvobození (§19) a také je zde stanovena výše položky odčitatelné od základu daně vztahující se na neziskové organizace (§20 odst.7).

12. Inovace, inovace.

Inovace obecně je změna daného stavu a lze ji aplikovat ve všech směrech lidské aktivity. Inovační proces jako vědní disciplína systematicky zkoumá oblasti změn. Systematické inovace znamenají sledování sedmi zdrojů inovačních příležitostí. A ty můžeme rozdělit na vnitřní a vnější. Mezi vnitřní zdroje inovací zahrnujeme: nečekané události, rozpornost, inovace vycházející z potřeby určitého procesu a změny struktury oboru. Jako vnější zdroje inovací můžeme uvést demografické změny, změny v pohledu na svět a nové znalosti.⁶

V Domě léčby bolesti s hospicem sv. Josefa jsou nejvýznamnějšími zdroji inovací inovace vnitřní a to inovace vycházející z potřeby určitého procesu. Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa zahájil svoji činnost r dubnu roku 1999. A v této době neměl svoji vlastní kuchyni. Jídla byla dovážena z okolí. Vzhledem ke skutečnosti, že jídlo se pro pacienty musí specificky upravovat a přizpůsobovat, byla tato situace naprosto nevyhovující. V roce 2001 byly zahájena dostavba hospicové kuchyně a jídelny v přilehlé budově. Dne 1.ledna 2002 bylo toto zařízení uvedeno do provozu. Kuchyně slouží hospicovým pacientům, personálu, návštěvníkům a účastníkům seminářů. Prostor jídelny je využíván také k pořádání společenských akcí, kulturních vystoupení a seminářů.

⁶ Rektořík,J.:Organizace neziskového sektoru, Základy ekonomiky, teorie a řízení, Ekopress, Praha 2001, s.122

Dalším příkladem inovací může být nákup speciálních zástěn k lůžku každého pacienta, které se používají ve vícelůžkových pokojích. Tak aby měli i tito pacienti možnost soukromí. Tyto zástěny byly pořízeny v roce 2001. V dané době v rámci finančních možností vyřešili problém se soukromím pacientů na vícelůžkových pokojích. Pro rok 2005 je připravován projekt, který by měl přebudovat starou jídelnu v hospici na další dva jednolůžkové pokoje.

13. Efektivnost

Veřejný sektor z mnoha důvodů obecně tenduje k neefektivnímu fungování. Mezi hlavní příčiny patří skutečnost, že výrobcům, resp. Poskytovatelům služeb zde nehrozí bezprostředně bankrot, výstupy z veřejného sektoru se neprodávají za tržní cenu, kritérium zisku není primární a mnohdy je zcela nevýznamné a spotřebitel nemusí zcela bezprostředně konfrontovat užitky ze své potřeby s náklady na produkci spotřebovaných statků.⁷

Mezi vnější faktory efektivnosti také patří například politické uspořádání společnosti. Činnost každé neziskové organizace a samozřejmě také činnost Domu léčby bolesti s hospicem sv. Josefa ovlivňuje stát svou politikou. Zákony určují prostor, právní a daňové prostředí pro činnost neziskových organizací. Konkrétním příkladem může být výše nezdanitelné částky, kterou si neziskové organizace mohou odečíst od základu daně. Dále také hodnota a výše darů, které mohou být poskytovány a které si mohou fyzické a právnické osoby odečíst od základu daně.

Vnitřním faktorem efektivnosti se také využívání poznatků vědy a techniky. Své stálé pracoviště otevřela v Domě léčby bolesti Subkatedra paliativní medicíny IPVZ Praha. Tato instituce přispívá k uplatňování nejnovějších poznatků z paliativní medicíny do praxe.

Vznikem dobrovolnického centra získal Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa spolupracovníky, kteří svojí dobrovolnou prací vyplňují místo tam, kde zaměstnanci hospice nemohou. Nezastupují ošetřovatele, jsou přáteli, kteří přicházejí za nemocnými proto, aby jim jejich pobyt zpestřili. Velmi často tráví dobrovolníci s nemocnými čas v individuálním rozhovoru. Čtou jim knihy, nejčastěji pohádky. Vezmou je na vozíku na procházku. Pomáhají při svozu pacientů na mši, která se v Hospici každý týden pořádá. Po konzultaci se zdravotním personálem mohou pomoci při krmení pacientů. Pacienti oceňují především

⁷ Strecková, Y., Malý I., Veřejná ekonomie pro školu I praxi, Copruter Press, Praha 1998, s.200

individuální přístup a to, že se někdo věnuje právě jim. Uplatnění dobrovolníků je příkladem uplatňování vnitřního faktoru efektivnosti – dělba práce.

14. Marketing a public relations.

Marketing je proces řízení, jehož výsledkem je poznání potřeb zákazníků, ovlivňování těchto potřeb a v konečné fázi uspokojení potřeb a přání zákazníků dané organizace.⁸

Jednou z částí marketingové práce je představení organizace na trhu. Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa pořádal v roce 2004 již po třetí akci nazvanou „Koláč pro hospic“. Cílem této akce je upozornit na stále nevyhovující stav financování našeho zdravotnictví. Zdravotní pojišťovny dosud bohužel nemají definovaný obsah hospicové péče a tak hradí tyto služby jen z jedné třetiny. O zbytek se musí žádat stát, samosprávu, sponzory i klienty. Při současných pravidlech financování pojišťovna přispívá klientům hospice na léky částkou stejnou jako například pacientům léčeným pro dlouhodobě nemocné. Klienti hospice jsou ale výhradně lidé trpící nesnesitelnými bolestmi, lidé těžce a nevléčitelně nemocní a umírající. Aby jim mohla být zajištěna špičkovou paliativní péčí, která jim poslední chvíle života učiní snesitelnými, jsou náklady v hospici bezmála dvojnásobné. Cena 35,- Kč, za kterou byly koláče prodávány je přesně vypočítána z loňských průměrných údajů a představuje tak částku, kterou jen na léky pro jednoho klienta musí hospic denně získat z jiných zdrojů.

Každoročně probíhají i další akce, které mají za cíl upozornit na problematiku hospicové péče a také seznámit odbornou i širokou veřejnost s Domem léčby bolesti s hospicem sv. Josefa v Rajhradě. Je to například Velikonoční zpívání dětí pro pacienty, táborový oheň dne 30.4. pro klienty a jejich rodinné příslušníky i všechny ostatní příznivce. Dále zde každoročně probíhá Den otevřených dveří, při kterém jsou návštěvníci provedeni po hospici a seznámeni s posláním, cílem službami a novými projekty tohoto zařízení. Během celého roku probíhá v tomto zařízení mnoho koncertů, zpívání na pokojích, divadelních představení a jiných uměleckých vystoupení.

⁸ Hyánek, V., *Ekonomika neziskových organizací*, masarykova univerzita, Brno 2004, s.56

15. Problémy organizace, váš názor na ně a doporučení řešení.

Jako většina neziskových organizací i Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa je potýká s nedostatkem finančních prostředků. Při současných pravidlech financování hospicové péče přispívá zdravotní pojišťovna asi na polovinu potřebných nákladů. Zbytek prostředků si toto zařízení musí sehnat samo ať již od samotných klientů tak i od různých sponzorů a prostřednictvím charitativních sbírek a dalších akcí. Jak již bylo výše uvedeno Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa se účastní různých akcí při kterých se jim daří získávat finanční prostředky od různých dárců.

Dalším problémem této organizace jsou kvalifikovaní zaměstnanci schopní zvládat psychicky velice náročnou práci v tomto zařízení. Musí umět chápat nemocného v jeho nemoci, samotě a bolesti. Je třeba mít hluboké pochopení pro jeho pocity, vcítit se do jeho situace a představit si, jak by v jeho kůži bylo nám samotným. Je třeba trpělivě den za dnem budovat kvalitní vztah založený na důvěře a otevřené komunikaci. Je třeba nenechat se odradit nepříjemným až agresivním chováním či různými rozmary nemocného.

Hospicový režim se liší od nemocničního mimo jiné v tom, že ve většině případů v hospici respektují přání nemocného a nenutí ho dělat to, co se zdá být dobré zdravotníkům. Zaměstnanci musí být ochotni se řídit tímto nedirektivním, ale spíše partnerským přístupem.

I v tomto ohledu jde toto zařízení správným směrem. Zaměstnancům je poskytována psychologická péče. Dochází k multidisciplinárním týmovým setkáním, která poskytují prostor pro supervizi a sebereflexi personálu. Edukační centrum pořádá během roku mnoho odborných seminářů, kterých se mohou účastnit i zaměstnanci hospice a tak se mohou zvyšovat kvalifikaci a seznamovat se s novými poznatky v oblasti paliativní medicíny.

Dále se také zaměstnanci hospice účastní výměnných akcí mezi hospici v České republice, které slouží k předávání informací a zkušeností s péčí o těžce nemocné a umírající pacienty.

Edukační centrum také umožňuje stáže a praxe studentům a zdravotnickým pracovníkům, kteří se o hospicovou péči zajímají. I toto je cesta jak získat další kvalifikované pracovníky schopné pracovat v tomto zařízení.

16. Mezinárodní spolupráce, spolupráce / konkurence v rámci regionu, resp. oboru.

Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa se účastní spolu s dalšími oblastními charitami Diecézní charity Brno doprovodné prezentace nevládních neziskových organizací

s humanitárním zaměřením „pro Váš úsměv“ v rámci mezinárodního veletrhu zdravotnické techniky a farmacie MEFA v Brně.

V roce 2003 byl realizován projekt „Sít' Charitativních dobrovolnických center na území jižní Moravy“. Sít' je tvořena dobrovolnickými centry z nichž jedno je také v Domě léčby bolesti s hospicem sv. Josefa. Projekt je zaměřen na systematickou práci s dobrovolníky, kteří se již podílejí nebo budou podílet na činnosti Charity. Tento projekt je realizován z programu PHARE Evropské unie prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

Edukační a informační centrum je jedno z pracovišť hospodářsko – technické správy. Jeho činnost se zaměřuje na šíření myšlenky hospicové péče a vzdělávání pracovníků zdravotnických profesí v oblasti paliativní medicíny, léčby bolesti a péče o chronicky nemocné.

Edukační centrum oslovilo v roce 2003 nabídkou vzdělávacích seminářů přibližně kolem 600 zdravotnických zařízení, jako jsou např. nemocnice, různé typy pečovatelských služeb, agentury domácí péče a také domovy důchodců, domovy klidného stáří a penziony pro důchodce, ale i laické spolupracovníky těchto zařízení. Nabídka byla prezentována formou brožury plánu seminářů na obě pololetí roku 2003. Při výběru typů pořádaných seminářů klade Edukační centrum Domu léčby bolesti s hospicem sv. Josefa důraz především na kvalitní výběr přednášejících a co nejpřesnější určení cílové skupiny klientů, kterým je seminář určen.

Jedním z největších úspěchů roku 2003 bylo navázání spolupráce s MUDr. Marií Svatošovou, zakladatelkou hospicové péče v české republice, a PhDr. Patricií Porubčanskou, přednášející na katedře ošetřovatelství Trnavské univerzity na Slovensku. Jejich kvalitní a přitom velmi srozumitelné přednášky výrazně zvýšily zájem o naše semináře u všech cílových skupin, které se věnují doprovázení nemocných ve výše uvedených typech zařízení. Proto se také velice úspěšně daří rozvíjet spolupráci Domu léčby bolesti s hospicem sv. Josefa s ostatními hospici v ČR. A to nejen díky pořádaným seminářům, ale též formou výměnných stáží a praxí, které Edukační centrum rovněž organizuje.

17. Zhodnocení činnosti organizace, identifikace silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb.

Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa má k dispozici 50 lůžek a tato jsou využívána asi z 90 %. Ale nevyužitých 10 % neznamená, že by o tyto služby nebyl zájem, je to způsobeno spíše nutnými technicko-provozními pauzami. Pacienti, kteří se ocitnou v konečném stadiu

nemoci, jsou přijímáni okamžitě. Pro nemocné, jejichž ošetřování jejich blízcí již nezvládají, je čekací doba deset dnů až dva týdny. Tyto lhůty se hospici daří dodržovat.

Mezi silné stránky Domu léčby bolesti s hospicem sv. Josefa můžeme zařadit úspěšné investiční akce minulých let, které pomáhají zvyšovat kvalitu poskytované péče. Je to například vybudování parku kolem tohoto zařízení, který umožňuje klientům hospice trávit poslední chvíli života v krásném prostředí. Dále je to například vybudování nové kuchyně a jídelny. Toto zařízení umožňuje lépe vyhovět, jak dietním požadavkům, tak i speciálním přání jednotlivých pacientů. Dále toto zařízení poskytuje stravování a případně i pořádání různých oslav pro obyvatele z okolí a i tímto způsobem je možné získávat finanční prostředky.

Jako slabé stránky tohoto zařízení bych hodnotila třílůžkové pokoje v hospici. I když jsou na těchto pokojích nainstalovány zástěny, není to z hlediska zachování soukromí při posledních chvílích života přímo ideální. Jako další slabou stránku bych hodnotila nedostatečný počet sester zajišťující ošetrovatelskou péči přímo v domácnostech jednotlivých klientů. Také technické zabezpečení těchto sester by mohlo být kvalitnější, např. větší počet pomůcek k půjčování domů, další auto atd.

Stárnutí populace a zvyšující se zájem obyvatelstva o poskytování služeb seniorům hodnotím jako příležitost. Každý člověk si jistě přeje umírat v důstojném prostředí a pokud možno bez zbytečných bolestí. A toto nabízí Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa.

Za hrozbu považuji nedostatečnou legislativu například zdravotní pojišťovny dodnes nemají definovaný obsah hospicové péče a tak hradí náklady na péči o nemocné asi pouze z poloviny. Pokud by se hospici nedařilo zajišťovat finanční prostředky jinde a museli by je vyžadovat pouze od svých klientů, pak by si tuto službu nemohl každý dovolit.

18. Seznam příloh

1. Organizační struktura Diecézní charity Brno

19. Seznam použité literatury

1. Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa za rok 2003
2. Statut Diecézní charity Brno
3. Rektořík, J.: Organizace neziskového sektoru, Základy ekonomiky, teorie a řízení, Ekopress, Praha 2001
4. Strecková, Y., Malý I., Veřejná ekonomie pro školu I praxi, Copruter Press, Praha 1998
5. Hyánek, V., Ekonomika neziskových organizací, Masarykova univerzita, Brno 2004
6. Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa za rok 2002
7. Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa za rok 2001
8. Výroční zpráva – Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa za rok 2000
9. Internetové stránky Diecézní charity Brno [on-line].c 2004[cit.2004-4-12].dostupné z www.dchbrno.charita.cz
10. Internetové stránky Domu léčby bolesti s hospicem sv. Josefa [on-line].c 2004[cit.2004-4-12].dostupné z www.dlbsh.cz

Příloha č. 1:

Organizační struktura Diecézní charity Brno

diecézní biskup			
ředitel DCHB		duchovní asistent DCHB	
středisko správa			
oddělení kanceláře ředitele	oddělení styku s veřejností	oddělení ekonomiky	oddělení technického zabezpečení
středisko migrace a humanitární pomoci			
Oddělení migrace		Oddělení uprchlický tábor	
Odborné kolegium			
Diecézní střediska			
Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa Rajhrad u Brna		Zdravotnické potřeby u sv. Jakuba	
Oblastní charity			
Blansko	Brno (město, Brno-venkov)	Břeclav	Hodonín
Jihlava	Třebíč	Znojmo	Žďár nad Sázavou

zdroj: Internetové stránky Diecézní charity Brno.